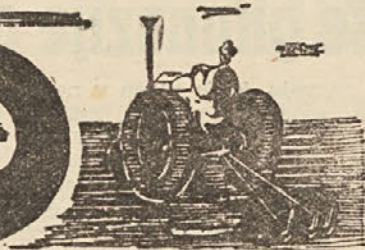

Naše

DELO

Krško, dne 13. II. 1952.
Leto V. Štev. 3

GLASILO OKRAJNEGA ODBORA OF KRŠKO

Vprašanje verouka v naših šolah

To, kar se že dolgo časa izvaja v vseh naprednih državah sveta in tudi v Italiji, kjer ima sedež vrhovni poglavar katoliške cerkve — papež, se je končno začelo izvajati tudi pri nas, to je: demokratično ustavno načelo ločitve cerkve od države. V zvezi s tem je končno rešeno tudi vprašanje verouka na naših šolah. Do sedaj se je verouk poučeval v naših šolah in je bilo potrebno, da so učenci ob pričetku šolskega leta prinesli od očeta in matere podpisane prijave za verouk in da so mogli poučevati verouk duhovniki, ki so imeli potrebno dovoljenje. Po novi odločbi, veljavni od 1. februarja t. l. dalje, se ukinja poučevanje verouka v šolah, ker je z zakonom o ločitvi cerkve od države vprašanje verouka postalo vprašanje zgolj cerkve in verskih čustev posameznika.

Ljudska oblast zagotavlja svobodo vesti, svobodno izvrševanje bogoslužja in verskih čustev slehernemu državljanu FLRJ brez vsakršnega vplivanja od strani kogarkoli in tudi ni nikomur dovoljeno vplivanje v verskih čustvih in zadevah. Da pa bi bila ta svoboda vesti in verskega prepričanja dejanska in resnična in oproščena vsakršnega vpliva in pritiska, ki bi ga mogli izvajati različni reakcionarni fanatiki, je cerkev ločena od države. Verouk in verska izživljanja sta svobodna v svojih verskih zadevah, kakor tudi pri izvrševanju verskih obredov. Kdor bi to oviral, ali pa izsiljeval v verskih vprašanjih nekemu nekaj tujega, česar njegov svetovni nazor ne more sprejeti, odgovarja na prijavo po zakonu. Naši državljanji so pred zakonom enaki in enakopravni, ne glede na versko prepričanje. To je še posebej važno radi tega, ker obstojajo v naši državi različne veroizpovedi in nobeni od teh ne moremo priznavati prvenstva, kot je n. pr. delal bivši nadškof Stepinac za časa NDH v dobi okupacije, ko je ukazal nasilno krščevarstvo pravoslavne ljudske mase, ki so jih nato pobili, poklali in postrelili Paveličevi ustaši z blagoslovom samega nadškofa Stepinca. V pogledu verskega prepričanja in svobode vesti je torej edino pravilno, da je po Kazenskem zakonu kaznivo vsako delo, po katerem bi se državljanom omejevale pravice zaradi razlike o verskem prepričanju.

Rekli smo, da je tudi pri nas končno prišlo do tega, da je cerkev ločena od države. Zato so tudi šole, državne vzgojne in učne ustanove, ločene od cerkve in se verouk ne more poučevati v šolah, ampak ga lahko poučujejo duhovniki, ki so zadostili zakonskim predpisom, v cerkvi. Vedeti namreč moramo, da imamo v vrstah duhovščine še vedno ljudi, ki so jim pridobitve revolucije in interesi svobodnih narodov in ljudstev nove Jugoslavije še vedno tuje, kakor tudi nekatera vprašanja moralne vrednosti človeka.

Tudi v našem okraju so bili takšni primeri, čeprav je zloraba vere in cerkve v politične in osebno nagonske namene prepovedana. Naša narodnoosvobodilna borba pa je skupno z zmagovito ljudsko revolucijo ustvarila pod vodstvom KPJ moralno-politično enotnost vseh naših narodov. Nosilci te enotnosti so vsi zavedni delavni ljudje od najvišjega do najnižjega položaja v današnji družbeni stvarnosti, ki so združeni v svoji Osvobodilni fronti. Ločitev cerkve od države in odprava verouka iz šol sta samo krepili težnjo in zahtevo vseh naših poštenih delovnih ljudi, ki so se že od nekdaj borili proti verski nestrpnosti in sovraštvu med narodi Jugoslavije, katerega izvor je bil največkrat v tem, ker si je posebno katoliška cerkev pod vplivom Rima in reakcionarne duhovščine lastila nekakšen monopol nad načinom življenja in dela posameznih ljudstev, narodov in držav. Verska nestrpnost posameznikov, ki je zahtevala slepo pokorščino kleru, kar je bilo v interesu le nekaternikom, ki so si iz cerkve in svetovnega nazora na verski

podlagi kovali svoj politični kapital na ogromno škodo večine delovnega ljudstva, je šla tako daleč, da ni priznala svobode vesti in mišljenja. Z zakonom o ločitvi cerkve od države pa je ta krivica popravljena. Danes je možno slehernemu človeku, slehernemu državljanu, da goji verska čustva tako kot mu nalaga vest in to brez vsakršnega zunanjega pritiska. Verouk in izpolnjevanje in neizpolnjevanje verskih predpisov ne sme in ne more motiti prav nikogar pri izvrševanju nalog, ki mu jih nalaga njegov življenjski obstoj in skupnost v borbi za boljše in srečnejšo bodočnost.

Ko bodo od sedaj duhovniki poučevali verouk izven šole, se bodo tako učenci, kakor tudi stariši, izognili marsikaterim neveselostim, ki so jih do sedaj dnevno doživljali v tej ali oni obliki od strani posameznih prenapetih predstavnikov klera, ki se nikakor še niso mogli sprijazniti z današnjo družbeno stvarnostjo, ko si svobodno ljudstvo kroji svojo usodo prav tako, kakor je izpovedal naš največji slovenski pisatelj Ivan Cankar, ko je dejal: »Narod si bo pisal svojo sodbo sam, ne frak mu je ne bo in ne talar.« Kakor nima nihče pravico, da posega v notranje družinsko življenje posameznika, ako je v skladu z zakonom in moralo, prav tako nima nihče pravico, da izkorišča čustva in prepričanja v svoje umazane egoistične namene, ali pa v namene kakršnekoli organizacije na verski in buržuazno-idealistični osnovi.

Kdor čuti za to potrebo, bo gojil svoja verska čustva sam celo boljše kot pod vplivom in pritiskom predstavnikov tistega dela protiljudskega klera, ki pravi: »Ne delaj tako, kot mene vidiš delati, ampak tako, kot te učim.« To velja posebno še za naš mladi rod, za bodoče predstavnike naše družbe, naše volje, naše sile in bodoče nosilce našega občinstva, političnega in gospodarskega življenja in razvoja. Čistost in neomadeževanost naše zmagovite ljudske revolucije nam je zadostno zagotovilo, da bomo znali vedno in ob vsaki priliki stopiti na prste vsem, ki bi hoteli še nadalje izkoriščati zakon o verski svobodi in prepričanju, ali pa, ki bi hoteli verska čustva posameznikov izkoriščati v ljudstvu sovražne interese.

Da še enkrat poudarimo: Vsakemu je dana možnost, da zadostuje svojemu verskemu prepričanju, nikakor pa ne smemo in tudi ne moremo dovoljevati, da bi se verska čustva delovnih ljudi in naše mladine izkoriščala v kakršnekoli umazane namene in prikazovanje neresnične stvarnosti, kakor se je to dogajalo tudi pri nas v krškem okraju in kar je moralo obravnavati tudi sodišče.

Danes ljudstvo samo kuje svojo državo in to ljudstvo, ki se je prekalilo med narodnoosvobodilno borbo za časa okupacije ne bo in ne more dovoljevati, da bi kdorkoli mešetaril po njegovih čustvih in vesti. Mnogoštevilne gomile padlih borcev, mnogi grobovi, krematoriji in izseljeniška taborišča še niso pozabljena, ker je teh globokih ran bilo toliko, da jih ni mogoče pozabiti.

Ko je prevzelo ljudstvo oblast v svoje roke, je ena izmed naših najvažnejših nalog ta, da vzgojimo nov in krepak kader mladih ljudi, na podlagi znanstvenih odkritij, ki temeljijo na čistem razumu in dognanjih, in ki so močan in ogromen korak iz srednjeveške zaostalosti. Po zmagoviti ljudski revoluciji za časa NOB imamo ne samo vso pravico, ampak tudi dolžnost, da vzgajamo našo mladino v duhu resnice in stvarnosti. To smo dolžni tudi spominu naših padlih borcev, ki so krvaveli in padli v mislih na domovino, da bi bila boljša in srečnejša bodočnost našim mladim rodovom.

(Nadaljevanje na drugi strani)

oe 103. obletnici Prešernove smeti

Pretekla so tri leta, odkar se je rodil največji slovenski pesnik dr. France Prešeren, ki je s svojo pesmijo budil v zatiranem slovenskem ljudstvu ljubezen do svobode in sovraštvo do hlapčevanja in mu dal močno izrazno sredstvo slovensko izobražene besede.

France Prešeren se je rodil 3. decembra 1800 v Vrbi na Gorenjskem. Osnovno šolo je obiskoval v Ribnici in v Ljubljani, kjer je končal šest razredov gimnazije in dva letnika filozofije, tretjega pa na Dunaju. Po končanem srednješolskem študiju se je posvetil pravu in leta 1828 promoviral za doktorja prava. 1832 je položil odvetniški izpit, toda samostojnega službenega mesta ni dobil vse do leta 1846. Umrl je 8. februarja 1849 v Kranju.

Prešeren je torej živel v dobi, ko je v Avstriji vladal absolutistični sistem, katerega glava je bil kočijaž evropske reakcije knez Metternich, ki je skušal zatreti vsako svobodoljubno in demokratično misel. Zato Prešernove pesmi »iz krajev niso, ki v njih sonce sije«.

V naših mestih je takrat prevladovalo cehovsko malomeščanstvo, ki je bilo tesno povezano s fevdalizmom in je skupaj s tujerodnim plemstvom in duhovščino tvorilo tabor slovenskega konservatizma. Delavci so še bili zaradi splošne zaostalosti maloštevilni, zato tudi v Prešernovi pesmi ne zavzemajo posebnega mesta. V prvi polovici prejšnjega stoletja je začela nastajati tudi slovenska buržuazija. Ta pa se je v stiku z veliko bolj močnim nemškimi meščanstvom po večini potujčila. Ta buržuazija se ni ogrevala za kakšne narodno prebudne ideje, marveč je stikala samo za dobičkom. Prešeren je v svojih pesmih kritiziral mlačnost tega dela takratne slovenske družbe v »Elegiji svojim rojakom«, kjer z boleščjo poje:

»Kranjc, ti le dobička iščeš,
bratov svojih ni ti mar;
Kar ti bereš, kar ti pišeš,
mora dati gotov dnar.«

Naš največji pesnik je kmalu spoznal nasprotje med visokodonečimi besedami, ki so jih izpovedovali buržuazni filozofi, in vsakdanjo prakso, ki je namesto svobode, enakosti in bratstva izpričevala neomejeno oblast denarja. To spoznanje odseva zlasti iz pesmi Slovo od mladosti:

»Sem zvedel, da vest čisto, dobro djanje,
svet zaničvati se je zagovoril,
da le petica da ime sloveče,
da človek toliko velja, kar plača.«

V posebno skupino sodi takratno našo inteligenco, ki je bila prva poklicana, da prebudi slovenskega človeka in mu vcepi narodno zavest. Seveda je zaradi materialnih pogojev večina naših izobražencev pripadala duhovskemu stanu, ki je bil zlasti v svojih vrhovih podpornik fevdalizma.

Duhovščina in nekateri deli posvetne inteligence, ki so se bal naprednih idej (Kopitar), so imeli čisto svoje nazore o književnosti in njenem namenu. Mislili so, da mora biti literatura poučna in

pravnikoristna. Vsako ljubezensko pesem so smatrali za »reč pohujšljivo in zapeljivo«. Trdili so, da je slovenščina uporabljava samo za izražanje kmetijsko rokodelskih zadev, da pa ni mogoče z njo izpovedati globokih čustvenih doživetij.

Prešeren, ki je vedel, da bo s svojo pesmijo mnogo pripomogel k temu, da se bo »spet zedinil rod slovensčine cele«, je v Novi pisariji zavrnil takšno pojmovanje umetnosti. S svojo poezijo je dokazal, da se da s slovenskim jezikom povedati vse kaj drugega kot »kak' prideluje se krompir najboljši, kako odpravljajo se ovcam garje, preganjajo ušivim glavam gnide«, da je slovenski jezik sposoben izraziti najrahljša čustva in doživetja.

V ljubezensko liriko, ki je najštevilnejša v njegovi poeziji, je Prešeren vlij vso svoje razočarano srce in z bogato lestvico razgibanega čustvenega življenja dal Slovencem kot studenec čisto ljubezensko pesem. Vrhunec pesniškega ustvarjanja je Prešeren dosegel v Sonetnem vencu, kjer je na mojstrski način povezal ljubezen do dekleta z ljubeznijo do domovine, prikazal tisočletno suženjstvo našega ljudstva, in nam napovedal svetlejšo prihodnost:

»Vremena bodo Kranjcem se zjasnila,
jim milše zvezde kakor zdaj sijale.«

Ko mu je umrl najboljši prijatelj Matija Čop, je naš pesnik spesnil »Krst pri Savici«, kjer izpoveduje veliko ljubezen do svobode: »Manj strašna noč je v črne zemlje krili, kot so pod svetlim soncem sužnji dnovi.«

Štiri leta pred marčno revolucijo je Prešeren zapel ravolucionarne Zdravljice v katerih je nazdravil vsem svobodoljubnim narodom, »Ki hrepene dočakat dan, da, koder sonce hodi, prepri iz sveta bo pregnan«.

Danes nam je Prešeren bliže kot kdaj koli prej, kajti njegova pesem, ki je navduševala za svobodo naše narode, ko so se borili po gozdovih za lepši jutrišnji dan, je postala prava last šole po zmagi naše ljudske revolucije.

Kaj je novega po svetu

Sprememba vlade v Egiptu. — Svet je pred kratkim presenetila vest, da je egiptovski kralj Faruk odstavil vladu Nahas paše ter za ministrskega predsednika imenoval Ali Maher pašo. To se je zgodilo po velikih nemirih v Kairu, pri katerih je izgubilo življenje precej ljudi, gmotna škoda pa je zelo velika. Nova vlada je vzpostavila red in kaže, da bo v kratkem obnovila pogajanja v Veliko Britanijo o vprašanju Sueškega prekopa. Obe strani sta popustljivi. Situacija na področju prekopa se je znatno ublažila ter pričakujejo skorajšnjih pregovorov.

Churchill ima težave v parlamentu. — Angleški ministrski predsednik se je vrnil s svojega obiska v ZDA. V parlamentu je dal pomembne izjave o splošni politiki Velike Britanije v bodočnosti. Ta politika bo vezana na sodelovanje z ZDA kakor tudi z državami Atlantske zveze. Opozicija zameri vladni oz. predsedniku Churchillu njegove izjave o politiki na Daljnem vzhodu, predvsem do ljudske republike Kitajske. Tudi gospodarske težave tlačijo Anglijo ter bo vlada prisiljena podvzeti finančne ukrepe, ki pa je pri ljudstvu sigurno ne bodo priljubili.

Angleški kralj Jurij VI. je nenadoma umrl. To je začasno pomirilo politične debate v Angliji. FLRJ zastopa na pogrebu predsednik Prezidija Ljudske Skupščine FLRJ tov. Ivan Ribar.

Pred viharjem na Daljnem vzhodu? Zadnje čase se vedno bolj pogosto slišijo vesti, da pripravljajo Kitajski (seveda ob podpori in podpiranju SSSR) invazijo na Siam, Indokino ali v Burmo. Res je, da se je propaganda informbirojevskih držav proti tem deželah zelo okrepila. Zahodne sile že opozarjajo Kitajsko in SSSR, da bi v slučaju agresije na ta področja ne mogle stati ob strani ter da bi zahtevale intervencijo Združenih narodov.

V Indiji so končane parlamentarne volitve. Na volitvah je z veliko večino zmaga kongresna stranka sedanjega ministrskega predsednika Nehruja. Indija se s svojo samostojno zunanjo politiko vedno bolj uveljavlja v svetu, predvsem pa v Aziji. Bori pa se z velikimi gospodarskimi težavami — predvsem z lakoto.

Spor med Francijo in Tunizijo je začasno popustil. — Francoska vlada je stavila nove predloge, o katerih pa šele razpravljajo. Hujši spopadi so prenehali, dogajajo pa se še vedno sabotažne akcije. Francija je v Tunizijo poslala vojaške okrepitve.

Se vedno razpravljajo o evropski armadi. Tako v Zahodni Nemčiji, v Franciji in Angliji si še premišljajo, kakšna naj bi bila vloga Zapadne Nemčije v tej skupni armadi. Vsaka država stavlja svoje pogoje, Nemci pa hočejo iz te situacije dobiti čim več koristi. Vsi ostali pa se Nemcev oziroma njihove moči še vedno malo — boje.

Madžari še vedno izzivajo. Pred kratkim so ubili našega graničarja, enega pa ranili. Vkljub protestom naše vlade in vkljub opozorilu Generalne skupščine ZN se pritisk na našo državo še vedno nadaljuje.

Generalna skupščina Združenih narodov je zaključila šesto redno zasedanje. Na tem zasedanju je ves svobodni svet podprl Jugoslavijo v njeni pravični samobrambni borbi proti SSSR in njenim satelitom. Sovjetska zveza pa je na tem zasedanju doživljala poraz za porazom.

(Nadaljevanje s prve strani)

Vprašanje verouka v naših šolah

Učni program v naših šolah se pod pogoji ljudske oblasti stalno izboljšuje na izsledkih znanstvenega materializma, resnice in življenjske stvarnosti. Zato se pa tudi postavlja pred naše pedagoške delavce velika in odgovorna naloga — to je — nuditi naši šolski mladini potrebno znanje, ki ga zahteva življenje, to pa brez vsakršnega tujega vpliva od kogarkoli.

Vzgojne in šolske ustanove so last ljudstva, so državne ustanove, in zato je tudi ljudska oblast edina poklicana, da vodi in usmerja pouk in ostalo šolsko in vzgojno delo našega pedagoškega kadra, kot zahteva učni program. Da bo pa šolsko delo in vzgoja našega mladega rodu čim bolj nemotena in brez vsakršnega tujega vpliva, je treba samo pozdraviti novo uredbo o odpravi verouka iz šol, ki se naj v bodoče počuje v cerkvi v smislu doslednega izvajanja zakona o ločitvi cerkve od države.

D. R.

Naše gimnazije ob prvem polletju

V hitrem razvoju, ki je viden v našem gospodarstvu, ne smemo prezreti tudi napredka v šolstvu in kulturi sploh. V smislu potreb po vedno večjem številu izobraženih ljudi, ki nam jih nalaga naša socialistična stvarnost, smo pristopili k ustanavljanju nižjih gimnazij, kjer koli so bili za to dani pogoji. Tako je bilo v letih po osvoboditvi poleg številnih starih ustanovljenih še deset nižjih gimnazij.

Ne moremo trditi, da so vse naše gimnazije dobre. V glavnem pa le vidimo, da dosegajo svoj namen. Statistični pregled nam nudi dokaj zanimivo sliko. Prvič lahko ugotovimo, da ima vseh deset novih gimnazij številčno manj dijakov kakor štiri prvotne in da nekatere sploh nimajo vseh razredov, ker imajo pač premalo dijakov (Cerklje, Bizeljsko). Prav tako ugotavljamo, da so drugo šolsko leto problematični nekateri razredi, n. pr. III. razred v St. Petru in na Bizeljskem, kjer nižja gimnazija itak ni potrjena, ter IV. razred na Raki, Kostanjevici, Vel. Dolini in Dobovi. Bizeljsko in St. Peter bi lahko imela eno gimnazijo, kajti s tem bi odpadlo sedaj kočljivo vprašanje števila dijakov. Seveda bi moral biti potem tam dijaški dom. Verjetno so za to boljši pogoji na Bizeljskem, toda o tem naj prizadeti sami razmislijo in predlagajo pametno rešitev.

Dalje ugotavljamo, da je od vseh 2009 dijakov, ki obiskujejo nižje gimnazije, samo dobra polovica, t. j. 1098 ali 54,65%, izpolnila svojo dolžnost ter bila v prvem polletju pozitivno ocenjena. Ena četrtnina dijakov je takih, ki ima 1 do 2 nezadostni in bi torej ob koncu leta imeli popravni izpit, a skoraj četrtnina je takih, ki bi popolnoma padli. Tudi 33 neocenjenih je

Artiče	43	29	25	97	70	72,00	22	23,00	4	4,00	1
Bizeljsko	47	21	—	68	31	45,58	26	38,14	11	16,2	—
Cerklje	75	47	—	122	64	52,46	34	27,80	20	19,7	4
Dobova	37	32	20	89	58	65,17	23	25,84	6	6,74	2
Globoko	41	30	25	96	66	68,75	22	12,91	8	8,34	—
Kostanjevica	44	23	17	84	48	57,14	23	27,38	12	14,28	1
Leskovec	63	49	36	146	75	50,97	38	25,66	22	14,8	13
Raka	46	24	19	89	59	66,28	15	14,70	14	14,00	1
Sv. Peter	35	22	29	86	34	39,54	22	25,56	30	34,90	—
Vel. Dolina	49	32	22	103	39	37,80	30	29,10	34	33,1	—
Vse nove gimn.	480	309	193	982	544	55,50	255	25,96	161	16,4	22
Brežice, nižja	123	75	86	284	156	54,92	68	23,94	53	18,66	7
Krško	98	75	84	257	181	70,43	45	17,50	31	12,07	—
Senovo	113	69	39	221	103	46,50	46	20,90	69	31,22	3
Sevnica	99	98	68	265	114	43,02	88	33,21	62	23,77	1
Stare gimn. sk.	433	317	277	1027	554	53,94	247	24,05	215	20,94	11
Vse nižje	913	626	470	2009	1098	54,65	502	25,00	376	18,71	33
Višje gimn.											
Brežice	98	60	34	24	13	229	147	64,19	81	35,37	1

razmeroma veliko število, ki delno odpade na račun epidemije škrlatinke in drugih nalezljivih bolezni, ki so v tem polletju bolj kot prejšnja leta ovirale nemoten pouk. Seveda ne gre za vsi neocenjeni na račun bolezni. V Leskovcu pri Krškem je 13 neocenjenih dijakov verjetno predvsem

pozitivnih, a najboljši V. b s 76% pozitivno ocenjenih dijakov. Tudi osmi razred, kjer je samo 13 dijakov, ne zasluži posebne pohvale, kajti s svojimi 53% pozitivno ocenjenih ne daje posebno dobrega vzgleda mlajšim.

K.

Čuvajmo naše kulturno zgodovinske spomenike

I.

V našem okraju imamo veliko zgodovinskih grobišč iz ilirske kakor tudi iz keltske dobe. Na žalost se je v času pred prvo svetovno vojno mnogo kopalno in ves nestrokovnjaško izkopani material našega okraja se je raznesel v razne tuje zbirke kakor tudi v muzeje v Gradec, Dunaj, Berlin in končno celo v ZDA v New York.

Za nas predstavlja to velikansko izgubo za znanstveno raziskovanje zgodovine in še prav posebno izgubo predmetov. Toda kljub temu nestrokovnjaškemu izkopavanju so se še ohranila gotova grobišča, ki čakajo končnega znanstvenega razčiščenja. Vzrok, da so ostala ta grobišča nedotaknjena, temelji na tem, da ni dovolil lastnik komurkoli kopati na njegovem zemljišču. Na podlagi izjave lastnika pa smo doznali njegovo pripravljenost, odstopiti potrebna mesta, seveda pod gotovimi pogoji, ki so utemeljeni.

Malo je pri nas ljudi, ki znajo ceniti zgodovinsko vrednost teh predmetov, zato je nujno potrebno, da se vsega tega zavedamo in kot pošteni državljani skrbimo za procvit in utrditev naše kulturne zgodovinske znanosti.

Rimska doba je pustila pri nas mnogo gradiva, ki smo ga doslej že odkrili in še vse tisto, kar čaka pod zemljo, da pride končno na beli dan. Pri nas imamo kraje, ki so bogati na tem gradivu, samo ljudsko razumevanje je še zelo nizko. Važna najdišča v tem primeru so: Drnovo (Neviodunum), Gradišče pri Malencah, stara

rimski cesta preko Čateža itd. Tudi v Mokricah je bil pred leti slučajno izkopen rimski grob, kjer so po neprevidnosti uničili nekaj loncev. Le del ohranjenih posod je prišlo v naš muzej po zaslugi upravnika mokriškega gradu, ki se je takoj zavedel važnosti teh izkopanih in takoj obvestil upravo muzeja.

Vseposvods se pojavljajo enaki primeri. Nadvse važno je, da se ob taki priliki takoj obvesti upravo Posavskega muzeja v Brežicah, ki bo poslala na lice mesta strokovnjaka in bo določil vse okolnosti ob odkritju zgodovinskega predmeta. V tem pogledu prebivalstvo zgoraj omenjenih krajev nima pravilnega razumevanja in odnosa do našega muzeja in se ne zavedajo, da so vsi najdeni predmeti na terenu naša skupna last, ki ne sme nikakor v tuje roke in da to ni blago, s katerim bi iskal ne vem kakšnih dobičkov.

Premalo zavednosti je v nas in premalo ponosa do lastnega naroda. Te napake morajo končno izginiti s površja. Tudi osnovna šola ima tu precej važno nalogo, da vzgoji otroke v tem duhu in jih privede do tega, da bodo z zanimanjem sledili vsaki slučajni najdbi in jo pravočasno javili. Samo na ta način bomo prišli do zaželenega uspeha. Edino na podlagi izkopanih in poznavanja terena in vseh podrobnih okolnosti bodo zmogli naši znanstveniki podati kulturno in časovno opredelitev najdišč.

Arheološko delo je doseglo v kratki dobi po osvoboditvi ogromne uspehe. Spomni-

S partijske konference v Brežicah

V tem mesecu se je vršila v Domu JLA v Brežicah Partijska konferenca, na kateri se je razpravljalo o dosedanem in bodočem delu OPO, kakor tudi o delu ostalih množičnih organizacij ter o napakah, ki so se pojavile tu in tam.

Predvsem so Partijske organizacije posvečale premalo pažnje pri tolmačenju družbenega plana po podjetjih in ustanovah, kakor tudi veliko premalo nudile pomoči odborom in delavskim svetom podjetij. Zavedati se moramo, da bodo edino dobri upravni odbori in delavski sveti pogoj za obstoj in uspeh podjetja. Če pa pogledamo podjetja pri nas v Brežicah, lahko trdimo, da smo premalo napravili in da naši upravni odbori in delavski sveti prav radi tega še niso kos svojim nalogam.

Prav tako pa je tudi odvisno, kakšen kader bomo imeli na vodilnih mestih. Dogajajo se primeri, kjer se z nepravilnim gospodarjenjem povzročila iz malomarnosti škoda na splošni ljudski imovini. Tako je n. pr. samo v zadnjih mesecih 1951. leta bilo prijavljeno na brežiškem sodišču za okrog 8.034.000 dinarjev škode na državni imovini, kar je tudi delna krivda osnovnih Partijskih organizacij, ker takih nepravilnosti pravočasno ne sporoče mero-dajnim organom. Kajti mnogo je primerov, da ima vsak obtoženec več kaznivih dejanj iste vrste. Če bi se na te nepravilnosti bolj budno pazilo, ne bi prišlo do takih velikih vsot, krivca pa bi se lahko prišlo že pri prvem dejanju.

Delo sindikalnih organizacij je mrtvo — skoraj nevidno. Če se ozremo na delo ostalih množičnih organizacij, ni dosti boljše. Res, da je bilo na kulturno prosvetnem polju opaziti že nekaj uspehov, so pa še pomanjkljivosti tako, da n. pr. SKUD sicer živi in se igralska družina pripravlja za igro, vendar pa takorekoč, ko bo sezona igranja že skoro minila. Tudi pevski zbor se pripravlja za razne nastope, opažamo pa, da ostale sekcije še spe.

Ljudska univerza je prav tako slabo obiskana, dasiravno so vsa predavanja visokokvalitetna. Posečanje takih predavanj ne koristi le inteligenci in študiranemu človeku, marveč je njen namen vzgajati tudi delovnega človeka.

Bilo je tudi govora o lokalnem tisku, kateri ne prinaša tiste problematike, ki bi bila lahko krepko orožje v borbi proti nepoštenemu kleru in ostali reakciji. Krivda temu je predvsem, da se člani KP premalo zanimajo, da bi dopisovali v naš lokalni časopis, dasiravno je na področju Brežic dovolj sposobnih dopisnikov.

Med drugim je bilo na konferenci sprejetih več koristnih sklepov, ki se nanašajo na razprave o družbenih planih, ideološki vzgoji članstva, kulturno-umetniškem udejstvovanju, volitve v občinske odbore itd.

Ako ne bodo ostali ti sklepi zgolj besede, bo prihodnja Partijska konferenca beležila brez dvoma več uspehov.

mo se samo na izkopavanja grobišč starih Slovencev v Ptuj in na Bledu. Tudi na našem področju nas čaka bogato delo. Letos se bo vršilo zaščitno izkopavanje ilirskih grobišč v Velikem Obrežu pri Dobovi. Naša naloga je ta, da sodelujemo vsi pri nalogah, ki nas čakajo.

Fes.

Važno opozorilo naročnikom

Naše naročnike opozarjamo, da smo časopisu priložili položnice, na katerih je označena zaostala naročnina za leto 1951. Vsi naročniki, ki položnic v 3. številki našega lista niso prejeli, jih prejmejo v prihodnji.

V kolikor naročnine ne boste poravnali do konca prihodnjega meseca, bomo pri-morani uvesti strožje ukrepe.

Dopisnikom in sodelavcem

Naprošamo vas, da nam pošljete čimveč kratkih in zanimivih vesti iz podeželja, ki jih bomo objavili v rubriki: »Novice iz naših krajev«.

Sodelavce iz tovarn, podjetij in ustanov pa prosimo, da nam pišejo več o življenju, delu in problemih svojih kolektivov.

Članke oz. dopise sprejemamo za objavo v prvi številki do 6., za drugo številko pa do 22. v mesecu.

Uredištvu

Kako župnik Rampre RAZUME LJUDSKO DEMOKRACIJO

O ljudski demokraciji in socialističnih odnosih je bilo že zelo dosti govorjenja in pisanja, da mora biti že slehernemu državljanu jasno, za koga se v socialistični državi demokracija iz dneva v dan bolj pogloblja in komu je namenjena. Demokracija je namenjena vsem širokim množicam, ki vlagajo ves svoj trud v graditev socializma in ki to demokracijo tudi spoštujejo. Prav gotovo pa demokracija ne pride v poštev za sovražnike delovnega ljudstva, za one, ki bi radi po plaščem demokracije uničili vse pridobitve, za katere smo žrtvovali toliko življenj. Gospod župnik Rampre iz Zabukovja je tudi eden od tistih, ki mu socializem ne gre v račun in hoče na račun socialistične demokracije, po drugi strani pa izkoriščajoč nepoučenost ljudstva, zadostiti svoji pohlepnosti, da bi si pridobil čim več materialnih dobrin. Za dosego svojih ciljev premaga gospod Rampre vse ovire, nič ga ne moti, če v svoji pohlepnosti niti več ne loči, kaj je njegova lastnina in kaj koga drugega. Sleherni državljan se bo začudil, ko bo izvedel, da je gospod župnik Rampre prodal križ iz pokopališča, ki je bil last Kozole Jožefa, tovarišici Abramovi, denar je seveda sam spravil in šele po dolgem povpraševanju je tovariš Kozole izvedel, kakšno usodo je doživel njegov križ. Gospod Rampre je pa seveda računal, da s tem razpolaga lahko sam, saj je duhovnik in kot tak si lasti tudi pravico nad znamenjem, ki je v tesni zvezi z njegovim poklicem. Gospod Rampre verjetno ne računa, da obstoja v Kazenskem zakoniku 249. člen, ki se glasi: »Kdor komu vzame tujo premično stvar z namenom, da bi z njeno prilastitvijo pridobil sebi ali komu drugemu protipravno premoženjsko korist, se kaznuje z zapornim najmanj treh mesecev ali s strogim zaporom do 5 let.« Pravilno bi bilo, da bi gospod Rampre za svoje dejanje prejel zaslužen plačilo. Gospod župnik Rampre pa ima še več drugih dejanj, ki mu jemljejo ugled, kakor pri faranih, tako tudi pri vseh, ki ga poznajo. Posebno pa mu zamerijo, da hoče še celo ljudsko oblast izkoristiti, njeno dobroto pa izkoristiti, da si polni svoje žepce. Njegovim faranom je prav dobro poznano, da je dobil gospod župnik od Obnovitvene zadruga 4.000 komadov opeke po 2,75 din z namenom, da bo popravil družnice, ki so bile v vojni deloma poškodovane. Gospod župnik pa je imel drugačne račune. Izko-

ristil je priliko in prodal 900 komadov opeke Božič Ivanu, komad po 6 din, katero mu je Božič tudi plačal, v letu 1951 pa je gospod župnik izvedel, da se je opeka že podražila, zato je poslal Božiču denar nazaj s pripombo, naj mu opeko vrne ali pa plača po 18 din komad. S tem svojim dejanjem se je gospod Rampre pokazal res pravega Samarijana.

Da gospod Rampre noče upoštevati uredb in zakonov ljudske oblasti, je dokaz tudi to, da je hodil v januarju mesecu od hiše do hiše blagoslovljati, gredeč pa je pobiral tudi miloščino v denarju, jajcih in drugih življenjskih potrebščinah. Gospodu Rampretu je prav gotovo znano, da da ljudska oblast vsakemu državljanu možnost in ima tudi vsakdo pravico, da zahteva za svoje delo pošteno plačilo. Danes ni treba v socialistični domovini nobenemu prosjačiti in hoditi od hiše do hiše moledovati za skorjico kruha, za delo sposobne ljudi je dela povsod dovolj, za onemogle, stare in bolne pa imamo različne socialne ustanove, ki skrbijo, da tudi ti ne trpijo pomanjkanja.

Kar se pa samih duhovnikov tiče, je tudi tukaj oblast pokazala svojo naklonjenost in jim dodelila plače. Kdor plače še ne dobiva, pa naj sam uredi odnos do skupnosti. Kadar bo skupnost od njega kaj dobila, bo tudi on lahko zahteval od nje.

O vseh teh stvareh je obravnaval tudi zbor volivcev v Zabukovju v nedeljo 27. januarja 1952 in obsodil župnikovo delo ter ga jasno in glasno opozoril, da je zadnji čas, da tudi on spremeni odnos do oblasti. Med zborovalci pa sta se le našla dva, ki sta bila še kljub vsemu izrečnemu mnenju, da ima gospod župnik prav. Trudila sta se, da bi prikazala, kako se v Zabukovju preganja gospoda župnika, kar pa jima jasno ni uspelo, saj ju vsi vaščani dobro poznajo in so takoj odgovorili, da »gredo svoji k svojim«. Ta dva sta bila namreč Kunšek Dominik in Cerjak Miha. Zborovalci so obema dokazali, da se Rampreta ne preganja kot župnika, pač pa kot človeka, ki dela družbi nevarna dejanja. Gospod Rampre naj se samo spomni Titovih besed: »Če smo sedaj v dobrih odnosih z Ameriko in z narodi zapadne Evrope, to še ne pomeni, da bomo sedaj pustili proste roke reakciji in posameznim duhovnikom, ki bi nas radi ovirali. Nam je potrebno, da ustvarimo normalno in kar najboljše odnose s cerkvami v naši državi. Vere ne preganjamo, zahtevamo pa, da se v vero ne vnašajo politični elementi. Dovoljujemo, da se duhovništvo ukvarja s svojimi verskimi opravili. Zahtevamo pa, da se ne ukvarjajo s politiko in da ne širijo verskega fanatizma. Smo socialistična država in imamo pravico kot že to delajo vse druge države, zahtevati od svojih državljanov, da spoštujejo zakone naše države, pred katerimi so vsi enaki. Pazljivo spremljamo vse, kar bi nam lahko otežilo položaj...«

Pred OSMIM MARCEM

8. marec je tradicionalni praznik vseh naprednih ženskih organizacij in žena v svetu. Tudi žene Jugoslavije ga vsako leto praznujemo. Celotiste organizacije AFŽ, ki sicer niso delavne, se pred 8. marcem razžive in množice žena širom Jugoslavije vzvalove v revolucionarnem razpoloženju. Kolikor je znano okrajnemu odboru AFŽ, se žene našega okraja prav tako vneto pripravljajo na praznovanje svojega praznika kot drugod. Da pa ne bi bila dejavnost organizacij AFŽ ob 8. marcu preveč enostranska, naj se naši odbori in vse napredne žene pogloblje v pravi smisel praznovanja tega dne.

8. marec ni navaden mednarodni ženski dan. Prepoln je revolucionarne vsebine, saj je ideja praznovanja mednarodnega ženskega dne zrasla 1910. leta prav iz potrebe, da bi zbrali čim več žena v borbo proti kapitalističnemu izkoriščanju kot osnovnemu zlu, ki je tlačilo in marsikje še danes tlači delovno ljudstvo. Žene, socialistke, ki so predlagale, da se uvede praznovanje mednarodnega ženskega dne, so se že dobro zavedale, da mora biti borba žena za enakopravnost tesno povezana z borbo vsega delavskega razreda, da mora biti sestavni del te borbe. Po 1910. letu so žene raznih narodov vsako leto praznovali mednarodni ženski dan, a vsako leto so mu vedno znova odrejale konkretno revolucionarno vsebino in naloge. Razumljivo. Drugačna vprašanja žulijo Indijko kot Angležinjo; zopet drugačno vsebino bo imel 8. marec v Jugoslaviji, kjer smo žene že dosegle enakopravnost, kot pri ženah kolonialnih narodov ali ženah kapitalističnih držav. Vsakoletni 8. marec mora povsod mobilizirati žene za izvrševanje tistih nalog, ki bodo pripomogle k razvoju, k napredku, k boljšemu življenju. Tako je bilo zamisljeno praznovanje 8. marca.

Če hočemo torej dati praznovanju osmega marca pravi revolucionarni smisel, potem nikakor ni dovolj, da se zadovoljimo samo s kulturnimi prireditvami in proslavami, ki jih naše organizacije pripravljajo. Tudi to je sicer nekaj in kaže na dobro voljo naših organizacij; toda to je le svečani del praznika, dati pa mu je treba še revolucionarno jedro. Ker se sile napredka vedno razvijajo, ker so v raznih krajih različne okoliščine, okrajni odbor AFŽ ne more predpisovati, katere naloge so za posamezne organizacije AFŽ trenutno najvažnejše. Konkretno naloge, revolucionarno jedro mora odrediti 8. marcu vsaka osnovna organizacija AFŽ posebej, ob pomoči odbora Fronte. Razmisliti je treba, kaj je trenutno najvažnejše, da bi prišli v socialistični izgradnji zopet korak naprej. Vendar smer je vsem skupna. Vse vaške organizacije AFŽ se bodo morale vprašati, kako se razvija v njihovi vasi zadruga socialistična misel: Kako posluje kmetijska zadruga, kako žene sodelujejo pri zadrugi, kako deluje obdelovalna zadruga, kakšno je razpoloženje žena, ki še

niso v zadrugi in podobno. Ali se zavedajo vse kmečke žene, da brez zadružništva, brez mehanizacije poljedelstva, brez boljše organizacije dela, ne morejo posijati kmetu in kmečki ženi lepši časi.

Žene imamo na tem področju še ogromno dela. Še smo polne predsodkov, stara miselnost nas drži nazaj in nimamo poguma, stopiti korak naprej. Razmišljanje ob osmem marcu in praznovanje tega dne naj pripomore tudi na tem področju k jasnejšim predstavam in smelejšim ukrepom. Govoriti o 8. marcu kot revolucionarnem prazniku je prazna fraza, če ga ne izpolnimo s konkretnimi nalogami. Boriti se za uresničenje enakopravnosti kmečke žene pomeni boriti se za socializacijo vasi. Brez tega bi teklo življenje za ženo po starem naprej. Ne bo časa za branje ne za vzgojo otrok ne za ureditev prijetnega doma.

Drugačne konkretne naloge si bodo postavile delavke, nameščenke, gospodinje. Sprejemale bodo sklepe za dvig proizvodnje, za izboljšanje otroške zaščite, za ustanavljanje uslužnostnih podjetij, za lastno izobraževanje in podobno.

Ker izvajamo v tem mesecu volitve v občinske odbore AFŽ, je letos važna naloga vseh naših organizacij tudi skrb za dobro izbiro občinskega odbora AFŽ.

V tem smislu naj organizacije AFŽ obogate priprave za 8. marec.

Tudi v „CELULOZI“ Videm so razpravljali o družbenem planu

S prehodom na nov finančni sistem so prišle ponovno do izraza težave, s katerimi se je delovni kolektiv tovarne Celuloze, boril v preteklem letu. Plan proizvodnje je bil sicer v celoti izpolnjen in celo presežen za 8%. Marsikatera manjša ali večja ovira je bila spričo vztrajnosti in skupnega zalaganja uspešno premagana. Poseben problem je skoraj skozi vse leto predstavljalo pomanjkanje surovin, od katerega najbolj občutljivo je bilo vprašanje celuloznega lesa. V cilju nemočenega obratovanja bi moralo imeti podjetje stalno na zalogi, zaradi sušenja, ki je potrebno v svrhu predelave, vsaj toliko lesa, ki je potrebno v šestih mesecih. Z ozirom na predpisan kontigent tega ni bilo, pač pa je les prihajal sproti, kar je vplivalo na izdelavo kvalitetnejših vrst celuloze.

Z novim letom je ostalo podjetje skoraj brez zalog, kontigent je bil izčrpan, a zaključevanje novih pogodb so dobavitelji z ozirom na prehod k novemu finančnemu sistemu zavlačevali. Obstojala je resna nevarnost reduciranja proizvodnje, ali celočasne ustavitve celotnega obrata. Končno je k reševanju tega perečega problema resno pristopila tudi partijska organizacija v cilju, da se vsekakor zagotovi zadostna količina surovin. Kritična situacija je bila kmalu mimo, vendar je nastala nova težava v tem, da so prejeli nerazrezan celulozni les. Zmogljivost cirkularke ni zadoščala normalni produkciji. Po zamisli tovariša Čulka je mojster kovinarske delavnice tovariš Kolšek izdelal premično krožno žago, s katero je bil ta problem rešen. Težave z dobavo premoga in cinkovega koncentrata, kakor ostali manjši problemi, so bili tudi lažje rešljivi.

O vseh vprašanjih, posebno pa še o vprašanju družbenega plana za leto 1952 je razpravljala pretekli teden delavski svet. Visok odstotek akumulacije, ki je predpisan podjetju, z predkalkulacijami ni bil dosežen, zato je delavski svet proučeval in raziskoval, ali ne bi bile morda še kje skrite kakšne rezerve. Od predpisanih 1.755% akumulacije, ki je poleg Jugotatina v Sevnici najvišji v našem okraju, je bilo prvotno dosegljivih le 1070%. V razpravi o možnih korekturah je bilo na predlog delavskega sveta doseženo 1.224%, torej še vedno 551% premalo. To pomeni, da bo moral kolektiv še bolj resno pristopiti k ugotavljanju še možnih eventualnih skritih rezerv, da bi ustvarili predpisano mu akumulacijo v celoti. Prepričani smo, da se delovni kolektiv Celuloze Videm ob Savi kot celota zaveda te tako važne naloge ter jo bo svojim dosedanjim uspehom vredno izvršil.

S.

Naše delo
**V VSAKO VAS
IN VSAKO HIŠO!**

Z videmskimi taborniki na dopust

(Nadaljevanje)

Naši želodci na takšne vožnje niso navajeni pa so nam po malem delali preglavice. Tolažili smo jih s črno kavo in žganjem, tako da nam je vsaj malo odleglo.

Zaloga kruha, ki smo si jo ustvarjali za dan naprej, je bila zelo pičila. Spraševali smo natakarja, prosili ga kruha, obljubovali mu plačilo, a vse je bilo zaman, nismo ga dobili. Medtem se je morje nekoliko umirilo in potniki so prihajali na pramec, da pridejo do svežega zraka. Na krovu se je raznesla govorica, da nas zasledujejo morski psi. Vse je gledalo za ladjo in res, tudi jaz sem opazil kako se vidi od časa do časa neka črna gmota. Toda temu nisem polagal nobene važnosti, misleč, da so delfini. Šel sem dalje na krmo in tam dobil Lojzka in Franceta. Pripovedoval sem jima, da potniki govorijo, da nas zasledujejo morski psi in pokazal sem jima v tisto smer. Prav pošteno sta se mi nasmejala in mi povedala kakšen morski pes je to, da ta pač ni nevaren, še ribam ne. Je samo zaboj, ki ga je vrgele natakar v morje. Popoldne je prodajal pivo v steklenicah in vsi potniki niso vrnili steklenic. Da pa ne bi imel samo napol polni zaboj, je kratkotalo enega vrgele v morje in račun je bil čist. Prav, ko je hotel vreči zaboj v morje, sta tja prišla ona dva in jima je zažugal, da

ne smeta nikomur povedati, kar sta videla, sicer mora zaboj on plačati. Meni sta to pač zaupala, naredila sta prav. Lojzku rečem, naj ga počeše in naj mu za molk proda 2 kg kruha, sicer ga zatoži kapetanu. Lepa poteza pravzaprav to ni, toda nam je šlo za kruh. Lojzek gre in se čez nekaj minut vrne s kruhom. Vprašanje prehrane za en dan je bilo rešeno. Nekega sopotnika sem v pogovoru med ostalim vprašal, ako pozna Karlobag. Odgovori mi, da ga prav dobro pozna, saj tudi on potuje tja. Zanimalo me je, ako je kakšen prikladen prostor za šotor, pa mi reče, da je ves Karlobag kamnit, ker je na vznožju Velebita. Edino mogoče bi bilo postaviti šotor ob vili, kjer stanuje. Pravi, da imajo trije monterji na razpolago to vilo. On stanuje v prvem nadstropju, a pritličje je prosto. V primeru, da pritličje v času njegove odsotnosti ni bilo zasedeno, ga lahko brez nadaljnega mi zasedemo. Takoj, čim bomo prispeli v Karlobag nam bo lahko povedal. Ko smo se izkrcali, sem takoj dotičnega poizkal in ga prosil, naj mi sedaj pove, da-li je pritličje še nezasedeno. Odgovoril mi je, da je pritličje nezasedeno in je nam na razpolago. Oh, kako radi smo to čuli, ko smo se spomnili burne noči v Senju. Takoj smo odšli tja in si uredili ležišča nato pa tokoj v

morje, ki je bilo oddaljeno vsega deset korakov. Po razburkani vožnji nam je ta kopal zelo prav prišla. Takoj smo bili sveži in ostali ob morju do večera, ko smo opazovali v morju fosforne ribe in samo fosforiranje morja, ki je silno zanimiv prirodni pojav. Po skromni večerji smo legli k počitku, toda naslednje jutro smo bili sloki ko paragrafi. Vse kosti so nas bolele, poskakali smo v morje in bili smo zopet ravni in nič nas ni več bolelo.

Pri iskanju hrane so bila dekleta neumorna in imela so vedno uspeh. Enkrat so bili rogljiči po 11 dinarjev, drugič po 6 dinarjev, toda kaj smo hoteli, glavno je bilo, da smo jih dobili. V neki gostilni ob obali smo za kosilo naročili ribe, ki se jih pa na žalost nismo mogli najesti. Sklenili smo, da gremo iskati drugo kosilo. Na poti skozi pristanišče smo videli lepo tovorno ladjo. Naš fotograf Janez si jo je izbral kot hvaležen predmet za fotografiranje. To so takoj opazili mornarji, ki so prav v tem času bili na krovu pri kosilu in nas povabili na ladjo, da se še enkrat fotografiramo skupno z njimi. Zelo so bili tega veseli in fotografije, v kolikor bodo uspele, bodo dobili. Pogostili so nas z dobrim dalmatinskim vinom, ki nam je naše jezike prav hitro razvezal. Razkazali so nam vse od stroja pa do busole in jambora. Nadalje smo se mudili pri busoli in krmilu. Za popoldne so nam ponudili barko, rade volje smo to ponudbo sprejeli.

NOVICE IZ NAŠIH KRAJEV

Naiboliša ljudska knjižnica

Ne samo v okviru našega okraja, temveč v okviru celotnega Posavja bo verjetno najboljša ljudska knjižnica v Brežicah. Delo, ki ga je v preteklem letu opravila ta ljudska knjižnica, nam to jasno potrjuje, saj je izposodila skupno 6735 knjig 3913 izposojevalcem. Najrednejši obiskovalec knjižnice je mladina, ki je knjižnico posetila 2122-krat. Ročni delavci so jo obiskali 812-krat, kmetje 221-krat, nameščenci 299-krat, vojniki 20-krat in ostali 430-krat. Število ženskih čitalcev nekoliko presega moške. V posebno velikem številu posejajo knjižnico pionirji osnovne šole, ki so si izposodili skupno 2334 knjig. Leposlovnih knjig za odrasle je bilo izposojenih 4122, poučnih 208, političnih knjig 71. Izmed 1824 knjig, ki jih sedaj poseduje knjižnica, je bilo letos na novo nabavljenih 252, kar ni majhno šte-

vilo, če pomislimo na današnje visoke knjižne cene in če upoštevamo, da se vsi trije oddelki ljudske knjižnice v Brežicah vzdržujejo skoraj zgolj iz izposojevalnine, ki je znašala preteklo leto vsega 22.112 dinarjev.

Požrtvovalno knjižnično osebje je posvetilo knjižnici 1545 ur svojega prostega časa. Posebno priznanje za dosežene uspehe v preteklem letu gre poleg tov. Zorko Slavici tudi tov. Kolar Roziki, ki vestno vodi in splošni bolnici svoj knjižnični oddelek že od ustanovitve.

Na splošno lahko služi ljudska knjižnica v Brežicah za zgled, kakor v pogledu na ureditev tako tudi v pogledu poslovanja in dosedanjih uspehov vsem ostalim ljudskim knjižnicam.

—an

Kaj delajo naši fotoamaterji

Marsikdo vidi Ljudsko tehniko predvsem v avtomoto društvi in njim podobnih organizacijah. Mogoče tudi prav zaradi tega vse ostale dejavnosti v okviru Ljudske tehnike več ali manj ne dosegajo zelenih uspehov. Dejstvo je, da je naša mladina z dneva v dan bolj privržena napredni tehniki in mehanizaciji, kar nam tudi očitno govore primeri in številke na terenu našega okraja. Saj so naša avtomoto društva tekom preteklega leta na za to organiziranih tečajih usposobila ni manj kot 130 šoferjev motoristov in 153 šoferjev za osebni avtomobil.

Nepravilno bi bilo, ako bi zaradi tega prezrli četudi mogoče manj vidno, a prav nič manj važno dejavnost ostalih organizacij v okviru Ljudske tehnike.

Res je, da imamo v vsem okraju do nedavnega, ko je organiziran fotoamaterski klub v Sevnici, samo en klub te vrste z vsega 35 članov. In sicer fotoamaterski klub v Krškem. Člani tega kluba so pa, čeprav maloštevilni, tekom preteklega leta — zahvaljujoč se svoji zainteresiranosti in ljubezni do te dejavnosti — v okviru Ljudske tehnike dosegli vidne uspehe.

FIZKULTURA IN ŠPORT

SMUK NA ZDOLAH

Člani telovadnega društva »Partizan« v Zdolah so preteklo nedeljo priredili društvene smučarske tekme. Udeležba je bila polnoštevilna. Tekmovali so člani, mladinci in pionirji. V smuku so imeli najboljši čas med člani Pintarič kot prvi, Jerman in Ban si pa delita drugo mesto. Med mladinci Jerman Rafko pred Živičem in Liparjem. Med pionirji pa Črnoga pred Presnikom. V slalomu so tekmovali samo člani, najboljši so bili Ban, Slivšek, Molan, Jerman in Pintarič. Izven konkurence je tekmoval Šoba Brane. Tekmovanje so zaključili na majhni primitivni skakalnici v Pohanci, kjer sta Pintarič in Jerman skočila po 18 metrov.

MEDRUŠTVENO TEKMOVANJE V BREŽICAH

V nedeljo 3. t. m. so se pomerili v smuku, slalomu in teku tekmovalci SSD Razlag Brežice in SD Krško. SD Krško si je osvojil dva prva mesta in sicer Mlakar v smuku in Vodopivec v teku. V slalomu je dosegel prvo mesto Skrabel za SSD Razlag Brežice. V smuku so tekmovali tudi mladinci in pionirji. Najboljši od mladincev je bil Cirnski Edo, od pionirjev pa Lukež Aleksander.

K I N O K R Š K O

- 16. in 17. februarja ameriški film **NAŠ VILI JE JUNAK**
- 20. in 21. februarja angleški film **RDEČI ČEVELJČKI**
- 23. in 24. februarja italijanski film **SUSA**
- 27. in 28. februarja ameriški film **LJUBAVNA ZGODBA**

K I N O B R E Ž I C E

- 16. in 17. februarja ameriški film **HREPENEČA VDOVA**
- 20. in 21. februarja češki film **SLUTNJA**
- 23. in 24. februarja italijanski film **SUSA**
- 27. in 28. februarja ameriški film **ZAPELJIVKA IZ NEW ORLEANSA**

TUDI V SEVNICI SO TEKMOVALI

V nedeljo so se pomerili na smučeh tudi sevniki taborniki — mladinci in pionirji. Na smučišču za gradom je bilo vse živo. Nad 100 gledalcev je vzpodbujalo tekmovalce. V skokih je bil prvi Perko pred Kolmanom. V smuku je bil od mladincev prvi Tihole in Ivnik, od pionirjev prvi Košorok Dari pred Vidmarjem. S posebnim zanimanjem so gledalci sledili vožnji vsakega posameznika v slalomu. Preskušnja je bila težka in le redki so jo prevzeli brez padca. Najboljši čas pri mladincih je imel Perko, pri pionirjih pa Flisek.

F. Šetinc:

Šlezijaska kronika

(Nadaljevanje)

»V Berlin menda ne gremo. Tam ni dobro. Angleži ga večkrat bombardirajo. Zdi se mi, da gremo proti Breslavu.«

Nekdo odpre vrata in zakliče v vagon: »Polovico transporta so odklopili! Samo polovica vagonov je še pripetih k vlaklu!«

Neka ženica mu zakliče:

»Ali veš, če so sosedovi še z nami, ali so jih odklopili?«

»Ne vem!« zakliče drugi in zapre vrata. Ljudje pa so še dalje spraševali Mico.

»Povej nam, ali so dobri nemški ljudje v Breslavu.«

»Nikjer niso preveč dobri. Malo je takih, da bi jim lahko rekla tako. Vsi so se napojili Hitlerjevih besed in sedaj so bedasto zaljubljeni v njega. Vsakdo bi hotel biti Hitler. Tako je v Nemčiji.«

»Kako si pa ti živela tam?« ji ne dajo miru.

»Saj veste, kako so nas snubili v Nemčiji. Pa še naši ljudje. Pravili so, da je lepo, dobra plača in hrana obilna. Pa sem šla. Na slepo srečo. Končno pa veste, da

Pepče pripoveduje...

Pred dnevi sem čital članek o zmanjšanju zamud na minimum. Ker se v praksi to še ni obneslo, sem bil prepričan, da imam več kot dovolj časa za sprehod proti Velikemu Kamnu. Med potjo nisem mogel kaj, da se ne bi zazrl v izložbo rajhenburške »Preskrbe«, ki je ne vem zakaj pozabila na artikle v izložbenih oknih postaviti cene. Občudoval sem večjo zalogo rezervnih delov za kolo, prodanih nekemu drugemu podjetju, ki živi v sanjah, da bo takšnega blaga zmanjkalo. Ne preveč utrujen sem jo primahal na Veliki Kamen, kjer si dajo opravka pri združenem domu. Pridno rušijo že postavljene temelje in menda delajo načrt za nove... Ker ljubim veselo družbo, sem se kaj rad odzval vabilu delovnega kolektiva krajevnih podjetij Veliki Kamen, ki je pripravljala veliko zabavo v počastitev zgodovinskega jubileja — petletnice svojega delovanja. Ko sem se vračal proti Senovemu, me je še vedno žejalo. Želel sem se okoristiti v uslužnostjo rudniške restavracije, pa nisem imel sreče; pogostili so me z rumom, ki ga imajo na zalogi še nekaj 100 litrov — upam, da jim ga ne bo tako kmalu zmanjkalo. Mimogrede sem potolažil rudarje, naj se ne hudujejo, saj plačujejo za hrano samo 3000 dinarjev, medtem ko morajo uslužbenci iz trgovine plačevati po 3700 dinarjev, a KLO jih noče prevzeti v svojo gostilno, ker mu baje ne bi neslo... Tudi gostilna se mora postaviti na gospodarski račun, pa so končno prišli do spoznanja, da visoke rezijske in nizkih cen ni mogoče vskladiti v rentabilnost. Zimi navkljub sem ves razgret prišel v Rajhenburg. Še imam časa do vlaka — saj sem vedel... Zaželel sem si dva deci brezinskega silvanca (med nami bodi rečeno — sumljive kvalitete), ki se toči v restavraciji nad kolodvorom. Vedno uslužen v dajanju pojasnil sem tudi ob tej priliki priskočil na pomoč — z združenimi močmi smo komaj pojasnili gostom, da upravniki nikakor ne more vedno sedeti v svojem lokalu, ker ga vsak dan vežejo nujni opravi v Krško. Pogumno sem ga tudi branil pred govoricami, da zaradi podražitve pošte sam nosi gotovino v banko, kajti občudovati sem moral večkrat njegovo vztrajnost v večurnem posedanju v krški menzi... Komaj sem še ujel stopnico zadnjega vagona v vlaku, kar me je ponovno prepričalo, da železniškim zamudam ni verjeti. Pred Vidmom sem se zagledal v temelje združenega doma... navdušil sem se, predvsem nad iznajdljivostjo videmčanov, ki so že pred leti to stavbišče spremenili v vrt. Bistroumni vaščani so me pa v tem navdušenju kaj naglo razočarali z novico, da so stavbišče, vrt in temelje oddali »Celulozi« za bodoči delavski dom. Kakšna škoda, sem pomislil, za tako idealen vrt, v katerem so posamezne grede med seboj

ločene z globoko vkopanimi betonskimi temelji. Pa sem se koj potolažil ob misli, da bo dajal bodoči delavski dom vaščanom morda več koristi, kot zadnja leta ta vrt. Imel sem opravek v Leskovcu, že naprej sem se veselil dobre kapljice, zato sem se podvzval k svojemu daljnemu sorodniku. Govorila sva in politizirala. Že sem mislil, da bo tlesknil z jezikom in pograbil steklenico, pa sem se zelo zmotil. »Ali ne veš,« me je začudeno pogledal, »da pri nas veljajo še stare tradicije? Najprej pridejo za fajmoštra, potem za mežnarja in ko naj bi si človek oddahnil, se znajdejo še cerkveni pevci...« Spotoma sem si želel ogledati še Zupančičev kombinat, kjer izdelujejo biljarde z znamko »Made in Zadovinec«. Po vsem krškem okraju jih je teh biljardov, kjer na jezo svojih žena in zaljubljenih deklet zapravljajo zaenkrat le moški svoj dragoceni čas. Do sedaj vodi samo Krško z eno ekipo ženskega spola v tem tako naglo omasovljenem športu. Zupančič bi rad ponudil z najboljšimi priporočili nekega dobrega znanca, da bi ga vzel v službo, saj pobiranje denarja iz teh biljardov nikakor ne more biti tako enostaven posel... Do Drnovega sem se sprehodil, ker so me pred dnevi opozorili na izvirna domača vina pri tamkajšnjih »pušensankarjih«. Pošteno sem si ga privoščil. Povsod so me pa zagotavljali, ko sem ponujal denar, da ga ne prodajajo, marveč samo darujejo... ali ni to prevelika ljubezen do bližnjega. Moral sem se pač sprijazniti s tem dobrim delom... Sele v Brežicah pa sem povsem razumel njih zastojkarstvo in nenehno pogledovanje po moji aktovki, kajti le tam mi je pripomogla, da sem tako poceni pil. Takoj sem tudi razumel, zakaj so bili napram meni tako velikodušni. V Brežicah sem na hitro opravil nekatera privatna vprašanja in si zaželel čimprej priti v Krško. Poslužil sem se avtobusa. Že pred Krško vasjo je šofer napravil prav dolg obraz na posmehovanje potnikov, ker je pozabil sprevodnika. Toda vsi tisti, ki so mislili, da se bodo enkrat zastoj peljali, so bili še bolj presenečeni v Krškem, ko jih je pri izstopu potipal za žep sam šofer, ker je sprevodnik prišel malo kasneje kar po bližnjici. Na vse zgodaj sem se odpravil, da gospodu gvardijanu krških kapucinov otarem solze, s katerimi je močil prostor, kjer so še pred dnevi skriti številni bankovci pričali o prostovoljnem ubožtvu njegovega reda kot eni osnovnih vrlin. V krški kavarni sem se prepričal, da je Pavliha upravnika le preveč obdelal, zato sem sklenil, da mu takoj javim, naj vsaj tisti »zamorski okus« raje in mnogo bolj upravičeno pripiše urejevanju izložb v eni krških trgovin, saj upam, da mi tudi prizadeti tega ne bo zameril.

Vaš Pepče.

tujec, ki jim je skalil mir in tihožitje. Od kod se je vzel ta vrag v človeški podobi. V šoli smo prebivali Goethejeve pesmi in dejali smo, da so nemške. Ali so to njegovi potomci? Ali je sploh on slutil, da opeva ljudi in kraj, ki bo enkrat preklet in zasovražen? Ali Lizst, ki je pisal skladbe, Schumannovi valčki, ali sta ta dva pisala zato, da bi se ob zvokih njune glasbe opajali ljudje, ki so zverine, sicer pa njeni potomci? Koliko njune lepe glasbe in njihovih strašnih dejanj? Ali spada to skupaj?

Vlak je pripeljal na večjo postajo, ki je bila takisto zatemnjena kakor vse druge postaje. Nato se je slišalo kričanje gestapovcev, ki so skakali od vagona do vagona:

»Aussteigen!«

Ljudje so se zganili. Torej na cilju. Kje smo? Tako so se spraševali in pogledovali skozi okno. Na peronu so stali čudni vojaki v sivih uniformah in s čelado na glavi. Takšnih še nisimo videli. Kakor lonec in nekakšen velik znak v ospredju. To so menda policaji. Pa koliko jih je; da jih le toliko premorejo.

Gestapovci kričijo in njih glas je že ves hripav:

»Verdammt noch einmal! Aussteigen!«